

TC. KÜLTÜR BAKANLIĞI
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULTAYI

**14-16 MART 1990
ANKARA**

OTURUM I

BİLDİRİ

**KORUMA OLGUSUNDA ONAMA VE DENETLEME
MEKANİZMALARI : KORUMA KURULLARI - KURUL
YEREL YÖNETİM İLİŞKİLERİ**

HAZIRLAYAN

Dr. SİNAN GENİM
Mimar Sinan Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Restorasyon Anabilim Dalı

6325
6318

ÇEKÜL KÜTÜPHANESİ

DEMİRBAŞ NO. *06325*

SINIFLAMA NO.

06318

BAĞIŞCI

GELİŞ TARİHİ

KORUMA OLGUSUNDA ONAMA VE DENETLEME MEKANİZMALARI : KORUMA KURULLARI - KURUL - YEREL YÖNETİM İLİŞKİLERİ

Bizler, toplum olarak çeşitli zaman ve mekânlarda hemen hemen her konuda dedikodu şeklinde konuşuruz da, iş bu konuştuklarımız ve söylediklerimiz bilimsel düzeyde tartışılmaya veya bugün olduğu gibi devletin kural koyucu veya fikir üretici düzenlemelerinde yol gösterici olmaya dönüşünce, yuvarlak laflar edip, gerçekleri pek dile getirmemeyi tercih ederiz. Kişisel olarak ben, hem bir koruma kurulu üyesi, hem bir belediye meclisi üyesi (üstelik imar komisyonu üyesi) hemde uygulama yapan bir mimarımdır. Yani, olaylara her üç yönden de bakma şansına sahip oldum. Bu sebeple bugün zaman elverdiği sürece mimarimizin içinde bulunduğu durumu, koruma kurulu ve belediyeler konusunda eleştirdiğim hemen herşeyi, radikal bir şekilde gündeme getirmeye tartışmaya açmaya ve kendimce çözüm yolları önermeye kararlıyım.

İnsanlığın varoluşundan beri bütün dinler ve ahlak kuralları, insanlara öldürmeyin, çalmayın, başkasının hakkını yemeyin gibi emirler verir, öğütlerde bulunur ve bunları yapanlar hakkında karşı hükümler oluşturur. Ama! yine de insanlığın varoluşundan beri insanlar birbirlerini öldürmekte, başkalarının malını çalmakta, hakkını yemekte. O halde, yalnızca emredici buyruklar, öğütler, yasaklamalar, karşı hüküm oluşturmalar ve günümüzde olduğu gibi kanuni düzenlemeler ve bürokratik mekanizmalarla gerek bizim konumuza, gerekse pek çok konuya çözüm bulmanın mümkün olmadığı düşünülmelidir.

Ancak, bu demek değildir ki kanuni düzenlemeler, bürokratik kurumlar olmasın, elbette bunlar olacaktır. Toplu yaşamın temel kuralı olarak bu kurumlar olacaktır, vazgeçilmeleri mümkün değildir. Yalnız, bu düzenlemeler ve kurumlar ilk başvurulacak merci değil, en son devreye sokulması gereken kuruluşlar olmalıdır. Esas olan insandır, amaç insanın hata yapmasını beklemek, onu denetlemek değil, yol gösterici olmaktır.

Modern çağ tıbbında "Koruyucu Hekimlik" adı altında bir dal vardır. Yani modern hekimlik insanı hasta olduktan sonra tedavi etmeye değil, insanı hasta olmaktan korumaya çalışmaktadır. Niçin, biz bu yöntemi denemeye çalışmıyoruz?

Ülkemizde, hep onama ve denetlemeden bahis edilmektedir, yani devletin emredici buyruklarından. Niçin, olay bir yol göstericilik, örnek yapı yapmayı teşvik etme, bilimsel görüş verme olarak görülmemektedir? Acaba, karar verenlerin bilgi düzeyi mi yetersizdir, yoksa söylediğimiz gibi yapılır da ortaya çok kötü birşeyler çıkarsa ne yaparız endişesi mi vardır? Niçin? Koruma Kurulları ile Belediyeler koruma anlayışı açısından karşı karşıya gelmektedirler. Niçin? Eski bir belediye başkanı bana yıkmanın değil, korumanın kahramanlık olduğunu öğ-

rendim demektedir. Niçin? Koruma Kurulları, Belediyeleri “Kültür ve Tabiat Varlıklarını” yok edici kurumlar, Belediyeler ise Kurulları çağı geçmiş yapı ve şehirleri olduğu gibi tutmaya çalışan, muhafazakar, laf ola ve yalnızca kanunlar emrettiği için kerhen sözü dinlenmesi gereken kurumlar olarak görmektedirler?

Şehirlerimizin, yerleşim birimlerimizin esas sahibi olan belediyeler niçin kendi kültür miraslarına karşı bu kadar vurdum duymaz ve tahripkardılar?

2 Temmuz 1951 gün ve 5805 sayılı Kanun ile kurulan G.E.E. ve A.Y. Kurulu başlangıçta bilimsel görüş vermek, yol göstericilik yapmak, hakem olmak üzere kurulmuş bir kurumdur. (bkz. 5805 sayılı kanunun 1. maddesi) Bu kurul zaman zaman devletin korunması gerekli kültür varlıklarını yok edici tutumuna karşı çıkmış, önemli tartışmalara yol açmış, bir kanunla kurulduğu gibi, kaldırılması mümkünken ortadan kaldırılmamış, ikna edilmeye, bir çözümde uzlaşmaya çalışılmış, hatta bu sebeble devrin Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından Küçük-su Kasrında yemeğe davet edilmiştir. Nerelerden, nerelere bir de şimdi içinde bulunduğumuz duruma bakın. Ancak, zaman içinde gerek G.E.E. ve A.Y. Kurulun çözümsüz çabaları, gerekse anlaşılmaz kanuni düzenlemeler sonucu konunun ana fikri yok olmuş ve ortaya yalnızca proje tastik eden ve uzun bir aradan sonra, tastik ettikleri bu projelerin aslına uygun olarak uygulanıp, uygulanmadıklarını laf olsun diye kontrol eden onama ve sözde denetleme mekanizmaları ortaya çıkmıştır. Hatta, yapılan iş o kadar anlamsız hale gelmiştir ki, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu’nun 15.5.1989 gün ve 80 sayılı kararı ile denetlemeden de vaz geçilmiştir.

Böylece esas amaç ortadan kalkmış ve Belediyelerin üstünde yapı faaliyetlerini denetlemeye çalışan acayip bir üst kuruluş ortaya çıkmıştır. Bu oluşum, bize belediyelerinde büyük ölçüde suçlu olduklarını göstermektedir. Neme lazımcılıkları, kültür varlıklarını tahrip hızları ve hemen herşeyi devletin çıkardığı veya çıkaracağı kanun ve yönetmeliklerle çözme istekleri, kendi yetkilerinin zaman içinde başka kurumlara geçmesine yol açmıştır. Ah! bu emretme ve emir alma duygularımız! Bu yetki devrini önceleri başım derde girmesin diyerek memnulukla karşılayan belediyelerin şimdi şikayet etmeye hiç hakları yoktur sanırım; hangi belediyeye, bu konuda bir büro kurmuş, envanter çalışması yapmış, topluca karar alma isteğinde bulunmuştur?

Bugünkü durum, kurulların veya bu konuda eskiden var olan bir kurulun ortaya çıkış fikrine çok terstir. Ana fikir ortadan yok olmuş, bildiklerini ve öğrendiklerini başkaları ile paylaşmaya çalışan, yönlendirici ve kamuoyu oluşturuvcu kurullar yerine bu konuşmamda sıkça sözümü ettiğim emredici bürokratik kurumlar ortaya çıkmıştır.

Başlangıçtaki kuruluş amacından farklı olarak, kurullar bugün belediyeleri kontrol eden, onların korunması gerekli yapılar veya sit alanlarındaki faaliyetlerini denetleyen, emredici buyrultular veren mekanizmalar haline dönüşmüştür. Pek tabidir ki bu durum Belediyelere ters gelmektedir. Seçimle gelmiş bir yöneticinin, kendini seçen topluluklara karşı verilmiş sözleri, görevleri vardır. Ama, ne yazık ki verilen bu sözler her defasında korunması gerekli kültür varlıkları aleyhine olmaktadır. Belediye görevlerinin hemen hemen en büyük kısmı yapı ile ilgili faaliyetleri kapsamakta ve bu faaliyetlerin bir başka kurumca denetlenmesi ve emredici buyrultularla çözülmeye çalışılması, seçimle gelmiş ve çeşitli vaadlerde bulunmuş yerel yöneticilere aykırı gelmektedir.

Bizce bu konuda yalnızca belediyelerin değil, bu kurullarda önceden görev yapmış kişilerin de büyük günahı vardır. Yetki verip, denetlemek yerine, içine kapanıp hemen her konuda ben karar vereceğim, ben emir buyuracağım diyerek olayları ve konuları basite indirgemeye çalışan üyeleri de göz ardı edemeyiz. Kurullar neye karar verir? Kurullar temelde bu fikrin - koruma bilinci - yaygınlaşmasına / oluşmasına yardımcı olmalıdırlar. Kurullar çözüm getirici, problem çözücü olmalıdırlar. Kurullar, evet veya hayır müesseseleri değildir. Ancak, ilgili Genel Müdürlük bile olayı kabul ve red olarak görmektedir ki 28.2.1989 gün ve 01756 sayılı yazı ile kurul kararlarında müspet ve menfi özetini istemektedir.

Ülkemizde yapı yapma olayında o kadar büyük bir bürokrasi vardır ki uygulama yapmaya niyet eden kişiler daha proje aşamasında yılmakta ve yorulmaktadırlar. Ayrıca, korunması gerekli yapı yenilemesinde ve restorasyonunda o kadar değişik görüş ve uygulama vardır ki, inanılmaz. Ülkemizde giderek sayıları çoğalan kurulların hemen hemen her birinin kendine has kabulleri ve fikirleri vardır. Örneğin İstanbul Bölge Kurulunun bazı uygulamalarını gündeme getirdiğimizde görürüz ki, korunması gerekli kültür varlıklarına ek veya eklenti sureti ile yapılacak yapıların, korunması gerekli yapı ile aynı mimari üslupta olması istenmektedir. Bu istek ve yönlendirme sonucu, inanılmaz bir şekilde Bursa'da altı/yedi katlı ahşap yapılar teşekkül etmiş, beğeni ve kabul görmüştür. Ulusal ve uluslararası pek çok karara rağmen (bkz. Venedik Tüzüğü; 11-12 ve 13. md.) bir kurul bu yönde emredici yetkisini kullanarak acayip bir mimari oluşturmada sakınca görmemiş ve üstelikte hemen hemen hiç kimse ne oluyor, neler yapılıyor diyerek sesini çıkarmamıştır.

Bu uygulamalar sonucu uygulayıcı veya projecilerde bir karmaşa yaşanmış, sonuçta şu kurula şöyle proje, bu kurula böyle proje hazırlanmıştır. Sorarım sizlere, ey koruma olayına katkıda bulunanlar, bu konuda eğitim verenler, böyle şey olurmu, kurullara veya tastik mercilerine göre proje (pek tabii ki projeye bağlı olarak uygulama) yapılır mı?

Bugün, bu çarpıklıklar sonucu, mimariye mimarlar veya uygulayıcılar yön vermiyor, karar verenler, tastik edenler, şöyle yap, böyle yap diyenler olayı yönlendiriyor. Sonuçta bakıyoruz ortaya şahsiyetsiz yapılar, şahsiyetsiz şehirler çıkıyor. Çünkü, yapılan yapıların sahibi yok, bunlar proje aşamasında bürokrasiye uygun olarak yapılmış, ancak tatbikatta yangından mal kaçırır gibi teşekkül etmiş yapılar. Çağın gereklerine uygun ve bir sanatsal çaba sonucu yapılmış yapılar değil. Zaten, toplumcada böyle bir isteğimiz yok, kişilerde de, yöneticilerimizde de, karar verenlerde de çağın gereklerine cevap veren, iyi etüd edilmiş yapı yapma kaygusu çok az. Bir boş arsa veya bir korunması gerekli kültür varlığını, ikisinede aynı gözle bakılıyor, amaç yapı yapmak, bir an evvel yapı yapılında nasıl yapılırsa yapılsın, ama çabuk olsun ve en önemlisi ucuz. Yalnız korunması gerekli kültür varlıklarını bu baskı altında, inanılmaz büyüklükte bir mevzi imar planı talebi ile karşı karşıyayız. Yürürlükteki imar planları bu kadar yanlışsa, nasıl yürürlükte kalıyor, bu olaya niçin hiç kimse sahip çıkmıyor?

O kadar büyük bir bürokrasi var ki, belediyeler kendi yapacakları yapılara avan proje ile uygulama yapılır notunu koyuyorlar. Kendi yürüttükleri bürokrasiye takılmamak için, herkesden önce kural koyucu, kendi koyduğu ve denetlediği kurallara uymamaya çalışıyor. Kültür Bakanlığı kendi mülkiyetindeki korunması gerekli kültür varlıklarına müdahale için kurul kararı gerekmediğini, yönetmelik hükmü ile sağlamaya çalışıyor. Kendin yap, ama önce kendin

uyma kuralı, bu ne biçim kural, o zaman bu kurallara kimler uyacak ve niçin uyacak, devlet uymuyor ki. Milli Saraylar, Milli Savunma Bakanlığı mülkiyetindeki yapılar 2863 ve 3386 sayılı yasalar uyarınca Koruma Kurullarının denetimi dışında kalabilmektedir. (bkz.md.10)

Ekonominin temel kurallarında biri kötü paranın, iyi parayı kovacağını söyler. Bu kural bizim konumuzda da işlemekte ve nasıl olursa olsun bürokrasiyi geçenler, iş bitiriciler tercih edilmekte, iyi yapı yapmaya çalışanlar rağbet görmez hale gelmektedir. Bizce, bürokrasinin yapması gereken yalnızca, kanun hazırlamak, yönetmelik yapmak, emredici hükümler oluşturmak değil, olaylara akılcı çözümlerle yaklaşmak, deneyimlerden faydalanarak zaman içinde revizyonlarla olayların önüne geçmek olmalıdır. Niçin, bizler yapıları denetlemeye çalışıyoruz? Biz, yapı yapanları denetlemeye çalışmalıyız. Son zamanlarda üzülerek gördüğüm bir durum, kurullarda mimarlardan çok iş takipçisi ve avukatların ortaya çıkmasıdır. Demek ki konu bir teknik ve mimari olaydan çok hukuksal bir çehreye dönüşmüştür.

Mimarlık üç boyutlu, hatta zamanında içine katarsak dört boyutlu bir faaliyet, bunu tek boyutlu bir düşünce - Biz böyle buyururuz - ile sınırlamak ve denetlemek, dolayısıyla çözmek mümkün olamıyor. Yapılar, mimarlık faaliyetleri, çevre, hep insan için vardır. İnsanların, insanca yaşamaları için, Gerek korunması gerekli kültür varlıkları, gerekse yeni yapılar yalnızca kanunlara, yönetmeliklere uygun olsun diyerek yapılmazlar, insanların insanca, çağın getirdiği gereklere uygun olarak yaşamaları için yapılmışlardır ve yapılmaktadırlar. Mimari ancak, geleceğe kalırsa mimari olur, yoksa ihtiyaç için yapılan barınaktan öteye geçemez ve ihtiyacın gelişmesine veya ortadan kalkmasına paralel olarak yok olur. Ülkemizde yapı alanında yaşanan karmaşa göz önüne alındığında, insanın aklına acaba sorusu geliyor. Acaba, bugün ülkemizde mimarlık faaliyeti varmıdır? Bunca kanun, yönetmelik, prensip ve ilke kararları, imar planları, koruma imar planları, plan notlarına karşın, işte şehirlerimiz; kaçak ve kötü yapılar, sekiz katlı, otuz iki dairesi yapıları gecekondular olarak görme eğilimlerimiz. Çağın mimarlık ve koruma anlayışına uygun yapılan yapıların, bir kaç bin katı kötü ve kaçak yapıların bulunduğu bir ülke. Bu işte çok büyük bir yanlışlık var. Yalnızca emredici buyruğularla bu konuya çözüm bulmak imkansız gibi, geçmiş elli yıllık uygulamada bunu açık seçik göstermiş durumda. O halde, en kısa sürede başka bir seçenek üretmeye mecburuz.

Hiç yapanla, yapmayan bir olur mu? Ama, ne yazık ki bu gün ülkemizde hiç yapmayan, yapandan önde geliyor. Yani birşeyler yapmak yerine, bir yerler de oturup, devletin gücünü kullanarak emredici buyruğular vermek, şöyle yapılsın, böyle yapılsın, öyle yapılmazsa yıkarız, böyle yapılmazsa asarız. İnsanlarımız, Koruma Kurullarını yalnızca emredici buyruğular veren kurumlar olarak görüyorlar, doğruyu söyleyen veya doğruyu yaptırmaya çalışan kurumlar olarak değil. Temel yanlışlık bizce burada, öncelikle kurulların doğruyu yaptırmaya, insanların kısa değil, toplu yaşamının ana kuralı olarak uzun vadedeki menfaatlerini korumaya çalışan kurumlar olarak kamuoyunda tanıtılmasına çalışılmalıdır. Böyle bir çalışma, giderek kurulların prestij kazanmalarına ve otorite olmalarına yol açacaktır. Başka ülkelerden (özellikle batı ülkelerinden) verilen örneklerde yanlışlığa düşülen nokta buradadır. Gelişmiş ülkelerde koruma bilinci toplumca benimsenmiş, kökleşmiş bir duygudur, bu duygu devletin verdiği yetki ve emredici buyruğularla sağlanmamıştır. Pek çoğumuzun tanıdığı, ülkemiz üzerine yaptığı araştırmalarla da tanınmış ünlü bir batılı Prof. B. Lewis'in çok çarpıcı bir teşhisi var. Prof. Lewis diyor ki; bütün dünyada yasak, yasaktır. Ancak, Türkiye'de yasak, yasak değildir. Yasanın, yasak olması için çok yasak, tehlikeli olarak yasak, ölüm tehlikeli yasak gibi tümcelerle

pekiştirilmesi gerekir. İşte görünüşümüz, şimdi bunu bize uygularsak, kurullarda hayır diyoruz, kimse inanmıyor. Hayır'ın hayır olması için tekrar hayır, tekrar tekrar hayır, çok hayır, çok çok hayır dememiz gerekiyor. Çünkü kimse hayıra inanmıyor, çünkü bizdeki hayırlar o kadar subjektif ki kimse inanmaz, öncelikle bu hayırlara belediyeler ve devlet uymaz, o halde niçin, sadece vatandaşın itirazsız uymasını bekliyoruz.

Koruma bilinci, toplumun kendi kültür mirasına sahip çıkması sonucu yaygın olarak toplumumuzda vardır, Burada bir düşünelim, bu işe gönül vermiş insanlarımız dışında toplumumuzda böyle bir duygu varmıdır? Kültür Mirasına toplum niçin sahip çıkmalıdır? İnsanlarımızın kısa vadeli menfaatleri gündemde iken, kültür mirasına sahip olmanın uzun vadedeki menfaatleri toplumumuza anlatılabilmemiştir?

Şimdi tekrar yukarıda söylediklerimize dönersek, hayır diyoruz. bir daha hayır, tekrar hayır, sonra bir bakıyoruz evet demişiz. Eğer, bizim görev yaptığımız kurullarda verilen birbiri ile tutarsız, o günkü kişisel yapımıza uygun kararlar, her hangi bir batı ülkesinin ilgili kurumlarında verilse idi, şimdiye kadar çoktan o kurumlar lağvedilmiş ve buralarda görev yapan kişiler bir daha hiçbir yerde görev yapamaz hale getirilmiş olurdu.

Kurul üyeliği bizce, kişilerin emir verme veya devlet gücünü kullanma meraklarını tatmin makamı değil, kişilerin bilgi birikimleri ile yol gösterdikleri, konulara çözüm bulmaya çalıştıkları onere bir hizmet makamı olarak görülmelidir. İsviçre'liler; Bürokraside görev alanların çok sağlıklı bir ruh yapısına malik olmaları gereklidir, çünkü kendilerinin olmiyan emanet bir gücü kullanırken, şahsi düşünce ve kaptislerine bu gücü alet etmemeleri lazımdır diyorlar. Belediyeler, koruma kurulları bir vicdan muhasebesi yapmalıdırlar. Tastik ettikleri bunca proje sonucu, kaç tane örnek yapı yapılmıştır. Kaç yapı örnek gösterilecek nitelikte restore edilmiştir. Kişisel olarak o kadar az ki, lafını bile etmeye değmez diyebilirim. O halde, bu kadar yasal düzenleme, bu kadar emredici buyruk, bu kadar onama, bu kadar denetleme sonucu bu ise büyük bir yanlış yapılmaktadır. Detaylarda değil, temel kabullerde büyük hatalar vardır ve öncelikle bunların düzeltilmesi gereklidir.

Örneğin; kurullar yol gösterici olmalıdır. Gerek proje tastiklerinde, gerekse uygulama aşamalarında ortaya çıkabilecek sorunları önceden görüp, proje müelliflerini ve uygulama yapanları uyarmalı yönlendirmelidir. Bunun içinde karşılıklı diyalog şarttır, bizler aynı gayeye hizmet eden insanlar değilmiyiz? Açalım, bu kapalı kapıları, insanlar bize devlet gücünü kullandığımız için değil, konuyu bildiğimiz ve onların kısa ve uzun vadeli çıkarlarını en iyi şekilde yönlendirdiğimizi bildikleri, bilgi birikimimize inandıkları için gelsinler. Neden, çekiniyoruz? Yetki bizde, bunu emredici değil, yol gösterici olarak kullanalım.

Bunun için herşeyden önce kurul üyelerinin ve belediye yetkililerinin bu konuda uzman, uygulama yapmış, deney sahibi kişilerden oluşması gerekir. Halbuki bugün durum tam tersidir. Mimari ile ilgili hemen hemen her onay ve denetleme mekanizması baştan sona, teorisyenler ve uygulama tecrübesi olmayan kişilerden teşekkül etmektedir. Olay bu hale gelince, arz talep dengesine uygun olarak, ortaya proje çizen ve yalnızca proje tastik ettiren bir grup insan; mimar, mühendis, avukat, iş takipçisi çıkmıştır. Uygulama yapmayan veya uygulamaya karışmayan, daha doğrusu proje çizmekten ve tastik ettirmekten uygulama yapmaya vakti kalmıyan bu insanların ortaya koydukları meydana..

Yapılacak bir diğler iş, kurullarla uygulama yapan - dikkat edelim uygulama yapan, yalnızca proje çizen demiyorum - kişiler arasında diyalog kurulmalı ve uygulama yapan, restorasyon konusunda uzman kişiler yaptıkları uygulamalar gözönüne alınarak sınıflandırılmalıdır. Yapılar gruplandırıyoruz da, bunlara müdahale eden kişileri için, sınıflandırmaktan kaçınıyoruz? Şimdi burada, bazı arkadaşlarımız efendim! demokrasi var nasıl yapı yapanlar arasında sınıflandırma yaparız diyeceklerdir. Müteahhitleri, Şehircileri, Noterleri, Elektrikçileri, Sürücü Belgesi alanları sınıflandırıyoruz da, niçin, şehirlerimizin prestij bölgelerinde yapı yapanları, koruması gerekli kültür varlıklarına müdahale edenleri sınıflandıramıyoruz, anlıyamıyorum doğrusu? Galiba, çokca şikayet ettiğimiz bu karmaşık durum, herkezin işine geliyor. Emir buyuranlar, buyruk verdiklerinden dolayı tatmin oluyorlar, emir alanlar ise, emir almış gibi görünüp istediklerini yapıyorlar. Kişisel olarak yapılamayan şeyler, böyle bir toplumsal karmaşa içinde yapıyor, herkes memnun. Ayrıca, maden demokrasi var, tümünden bırakalım bu işi, herkes dilediğini, dilediği gibi yapsın. Nasılsa sonuçta her iş oluyor.

Ülkemizde, genellikle hemen herkes teşhis etmekte, şu hatalıdır, bu yanlışır demektir. Tamam, teşhis bir başlangıçtır, tedavi için teşhis gereklidir. Ama görüyoruz ki herkes, her kesim yalnızca teşhis ediyor, peki kim tedavi edecek, kim değişik senaryolar üretecek, kim veya kimler öyle olmasında, böyle olsun daha iyi sonuç verir veya verebilir diye sorumluluk yüklenecek ve teşhis ve tedavi yanlış sonuç verdiği taktirde sorumluluklarını üstlenip, özür dileyecek, açık yüreklilikle ben bu işi bilmiyormuşum diyecek?

Yeteri kadar, hatta yeterinden fazla kanuni düzenleme mevcuttur. Kanuni düzenlemeler gözden geçirilip azaltılmalı, buna mukabil kesin olarak uygulanmalıdır. Böylelikle, çok sayıda uygulanmayan hüküm yerine, az sayıda ama uygulanan hüküm daha gerçekçi olacaktır.

Kesin olarak, kurullar bir onama ve denetleme mekanizması olarak görülmemeli, yol gösteren, problem çözen, koruma bilincini yaygınlaştırmaya çalışan, kişi ve kurumlarla diyalogları olan, bilimsel bilimsel ağırlıklı organlar haline getirilmelidir. Bunun içinde - kusura bakılmasın ama - kurullar çok laf söyleyen ama uygulama yapmayan eleştirilenler yerine, daha az laf söyleyen ama uygulama yapan veya uygulama yapmış kişilerden oluşturulmalıdır. Örnekler lafla değil, yapılmış uygulamalarla verimlidir.

Belediyeler ile kurullar rakip kurumlar değil. Bir amacın gerçekleşmesi için bir arada, uyum içinde çalışması gereken kuruluşlardır. Birbirlerini yok farz edip veya lüzumsuz görüp bir sonuca ulaşmaları mümkün değildir. İşbirliği yapıp, problemlere çözüm bulmak durumundadırlar, yanlışları veya hataları kendi aralarında tartışıp sonuçlandırmalıdırlar, emredici olmaktan çok, çözüm getirici olmayı tercih etmelidirler.

Bu sözleri dile getirmekteki ana amacım, olayları yönlendirmek, kısa ve uzun vadede çözümlere ulaşmaktır. Koruma ile ilgili problemlerimizin ve ülkemiz meselelerinin, bugünden yarına düzeleceğini düşünmek bir hayal olur. Ama, yinede bir başlangıç yapılmalı, gerçekler gündeme getirilmeli ve tartışılmalıdır ki, giderek birşeyleri düzene sokalım ve gelecekte doğruyu daha erken bulalım. Bu yapıldığı taktirde gelecek kuşakların ve bu sevgiye gönül vermiş gençlerin bu yolu güvenle izleyeceğinden eminim.

Korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarımıza daha iyi bir gelecek dileği ile en derin saygılarımı sunarım.